

K ü l ö n f é l é k.

(S. K.) Az ákác gombájáról. Helyenként késő tavasszal s nyár elején az ákáczfát egyik évben nagyobb, máskor kisebb fokban bántja egy kis fonálgomba, melynek neve *Septosporium curvatum* Rabh. Ez a gomba a közönséges ákáczon kívül a gömb ákáczt és a piros virágu, valamint a tövistelen ákác fajtakat is megtámadja.

Rendszerint május közepén mutatkoznak a frissen képződött szárnyas leveleken az eleinte kis, alig szembeötlő halványbarnavörös foltok, melyek azonban ugy számban mint nagyságban növekednek, s színök mindinkább intenzív lesz. Nem sok idő múlva a foltok egy-több cm átmérőjűekké lesznek s színök halvány ockersárgára változik. Ha ez az állapot véletlenül száraz időbe esik, akkor a levélkék tömegesen hullanak le a fáról. Ez annyira halad, hogy a fa leveleinek legalább $\frac{3}{4}$ -ed része meg van fosztva a levélkéktől, csak a levélnyelek maradnak meg rajta; az ilyen, lombjától csaknem egészen megfosztott fa szokatlan, szomorú benyomást kelt a szép májusi napokon, ép mikor a természet üde pompájával gyönyörködtet bennünket s kitarja előttünk tarka kincsalmazát. Ha a beteg fák alá tekintünk, az levélhulladékkal van tele, miként az az őszi lombhullás idején lenni szokott.

Az ákácznak ezt a betegségét okozó gomba a leveleknek alsó színén kisebb-nagyobb szemölcsöket alkot, melyek később kinyílnak és megfehérednek. A levelek foltossága onnét ered, hogy a buján tenyésző gombafonal (mycelium) a levél zöldjét (chlorophyll) saját testének a táplálása czéljából felbontja és felhasználja. A gombafonalak végein hosszukás, hengeres, 1—3 rekeszű, szaporodásra szolgáló szervek, a spórák képződnek, melyeknek töménytelen sokasága tölti be

az említett szemölcssalaku képződéseket, s a melyek érésakor tetejükön hirtelen felpattanván, az ejaculatio következtében a spórák kilöketnek, minek folytán a környezetre szétszóródnak; a spórák a szél, eső és harmat közvetítő szerepe folytán gyakran távoleső egészséges fákra is eljutnak s a bajt ott is előidézik.

A szóban forgó gombabántalomnak gyakran feltűnő gyors és tömeges fellépése ebből könnyen kimagyarázható, kivált ha hozzávesszük azt a tényt is, hogy a kilövelt spórák a leg-rövidebb idő alatt kicsiráznak, s így új gombanemzedéknek adnak lételt, mely szülőjének káros veszedelmes működését vagy ugyanazon a fán tovább folytatja, vagy egyebütt kezdi azt meg. Tényleg, e gomba károsítása sohasem szorítkozik egyes fákra, hanem rendszeren egy egész környéknek a fáit bántja.

Tekintve, hogy az ákác általános közkedveltségnek örvend a park- és kerttulajdonosok részéről, és tekintve azt a jelentékeny ellentálló képességet, melyet az időjárás viszontagságaival szemben kifejt, továbbá azon hasznos tulajdonságánál fogva, hogy napjaink egyik legfontosabb mezőgazdasági témájának, a futóhomokterületeknek befásítására kiválóan alkalmas és azonfelül gyorsan növő fája is hasznos kereskedelmi cikk: érdekünkben áll minden tőlünk telhetőt elkövetni, hogy azt e bajtól, mely ugyanazon fát évek során át sanyargatva, azt előbb-utóbb tönkre teszi, vagy legalább fejlődésében megakasztja, növekedését késlelteti, lehetőleg óvjuk, vagy ha már a baj olyan természetű, hogy oly direkt ellenszert nem alkalmazhatunk ellenében, mely a gombát távol tartaná, vagy annak működését megszüntetné, a káros hatást iparkodjunk prophylaktikus óvintézkedésekkel enyhíteni, csökkenteni. Thümen nem nyújt reményt arra, hogy valamikor sikerülend a gombát direkte elpusztítani, ez esetben meg kell elégednünk azzal, hogy a beteg fák s bokrok alól a lehullott

és inficiált leveleket naponként összesöpörjük és azonnal, ha lehet, rögtön a hely színén hamuvá égessük. Thümen meggyőződött arról, hogy egy maroknyi beteg levelet teljesen ép egészséges fák alá hintetvén, azok a legrövidebb idő alatt inficiáltattak..

A Syringa Josikaea előjövételéről. Flatt Károly urnak az „Erdészeti Lapok“ f. évi július havi számában közzétett ismeretése után azt lehet mondani, hogy ez a hazánkat jellemző orgonafaj az „erdélyi határlánczolat“ Vlegyásza hegycsoportján mindenütt található abban a magasságban, mely termőhelyi kívánalmainak megfelel.

Mint Flatt ur megjegyzi, ő 1885/86-ban a remeczi körben, előtte Janka Viktor 1854-ben Feketető és Bánffyhunad közt, s végre Dr. Simonkai Szkerisora és Albák vidékén találta; így ez az orgona a Vlegyásza hegycsoportnak, körülmérve, mintegy $\frac{3}{4}$ részén találtatott.

En, ez évi junius hóban a belényesi püspöki uradalom petrósi erdőgondnokságában ismertem rá, a Fekete Kőrös egyik főágát képező Golbina patak vidékén, a Galbina és Bulz összefolyása alatt, kötörmeléken, s ugyan ezen patak mellék ágainak, az Aleo és Rumunyászának völgyében szintén granit kötörmeléken alig 2—3 láb magasságra növe.

Feltűnt nekem, hogy bár a vidék egészen elhagyatott, az orgona minden bokra le volt nyesve. Oka után kérdezősködve, megtudtam, hogy a környék népe a S. Josikaeát „Lemne ventuluj“ (szélfája) név alatt ismeri és szélütött tagokra gyógyszerként használja.

Előfordulási helyének tenger szintfeletti magassága a Galbinában 490 m, a Rumunyászán pedig 660 m s mint Flatt Károly ur megjegyezte, itt is víz közelében található, némely egyedei egészen a vízbe huzódván le.

Virága kivétel nélkül lilaszínű volt, kissé vörösbe hajolva; levelei alsó felükön szürkék, de még az erek mellett sem található molyhosság. Fája kemény, de fiatal ágai e mellett szívós hajlékonyságúak.

Nagy méretű példányt nem találtam; oka talán a nép által neki tulajdonított gyógyerő következtében rajta véghezvitt folytonos nyesés. A legnagyobb példány 1·5 m magas, törön 11 cm vastag. Korát nem határozhattam meg, mivel 13 megolvasott évgűrű után a belső rész korhadtsága a gűrűk további leolvasását lehetetlenné tette. Arányitva ezen rész vastagságát az egészséges részhez, kora mintegy 30 évre tehető.

Ezek szerint a *Syringa Josikaea* a magyarországi völgyekben ép úgy feltalálható, mint az erdélyiekben.

Michalus Sándor.

(F. A.) **Az Egyesült Államok erdeiről.** Az „amerikanischer Agrikulturist“ című lap szerint az Egyesült Államok összes erdőterülete (Alaska állam kivételével) 500 millió acrest tesz ki, vagyis az összes területnek 28⁰/₀-kát. Ebből a legokoszerűbb erdőgazdaságot űző telepítvényesek (Farmerek) tulajdonát 38⁰/₀ azaz 185 millió acres képezi.

A vasuti talpfa szükséglet évenkin 60 millió darab és átlagban egy törzsből 2 drb állittatik elő.

A viszonyok jelen állása mellett valószínű, hogy rövid idő alatt a telepítvényesek erdőbirtoka az összes erdőterület 75⁰/₀-ára fog növekedni.

(Lnk.) **A cserebogarak irtása tűzzel és világosság segélyével.** A „Forstwirtschaftliches Centralblatt“ idei 6-ik füzetében Cogho sziléziai jószágigazgató a cserebogarak irtására nézve azon tapasztalásból indulván ki, hogy a cserebogarak a repülési időben este tömegesen neki mennek minden fénynek, az

erdő szélén tüzet rakatott, a melybe, mint állítja, a cserebogarak csoportosan repültek s ott el is égtek.

Igen jó eredménnyel használt a cserebogarak megfogására egy, lámpával közvetlenül megvilágított bádog lemezt, mely alá abroncs köré erősített s ez által nyitva tartott zsákot kötött. A cserebogarak neki repültek a világosságnak, s beleütödvén a bádoglemezbe, a zsákba hulltak. Hogy ismét ki ne repüljenek, a zsákot szurkos vászonnal fedte be s csak annyi nyílást hagyott a bádoglemez alatt, a mennyi a cserebogarak behullására elegendő volt. Egy fakeretbe foglalt négyszögletű nagy üvegtáblával ezen módon még több cserebogarat fogott, mert a cserebogarak mindkét oldalról tódultak a világosság felé. Cogho azt állítja, hogy ő azóta mindig ily módon pusztítja a cserebogarakat s ezzel nagyobb eredményt ért el, mint bármely más irtási móddal.

Az „**Erdészeti Zsebnaptár**“ 1888-ik évi folyama megjelent. Ára ugyanaz mint a megelőző években: egyesületi tagok részére 1 frt, mások részére 1 frt 50 kr. Megrendelhető postautalvánnyal, vagy utánvételes elküldéssel az Országos Erdészeti Egyesület titkári hivatalánál. Miután a postai szállítás költségeit a megrendelő viseli, czélszerű, ha egy és ugyanazon helyen lakó szaktársaink a közösen szükségelt példányszámot együttesen rendelik meg.

Halálozás. Néhai Wagner Károlynak, erdészeti irodalmunk oly korán elhunyt megalapítójának özvegye folyó évi november hó 11-én Selmeczbényán jobblétre szenderült. A hőn szeretett férj elveszte fölött nem tudott vigasztalódni. A fájdalom megtörte, sirba vitte. Béke lengjen porai fölött!